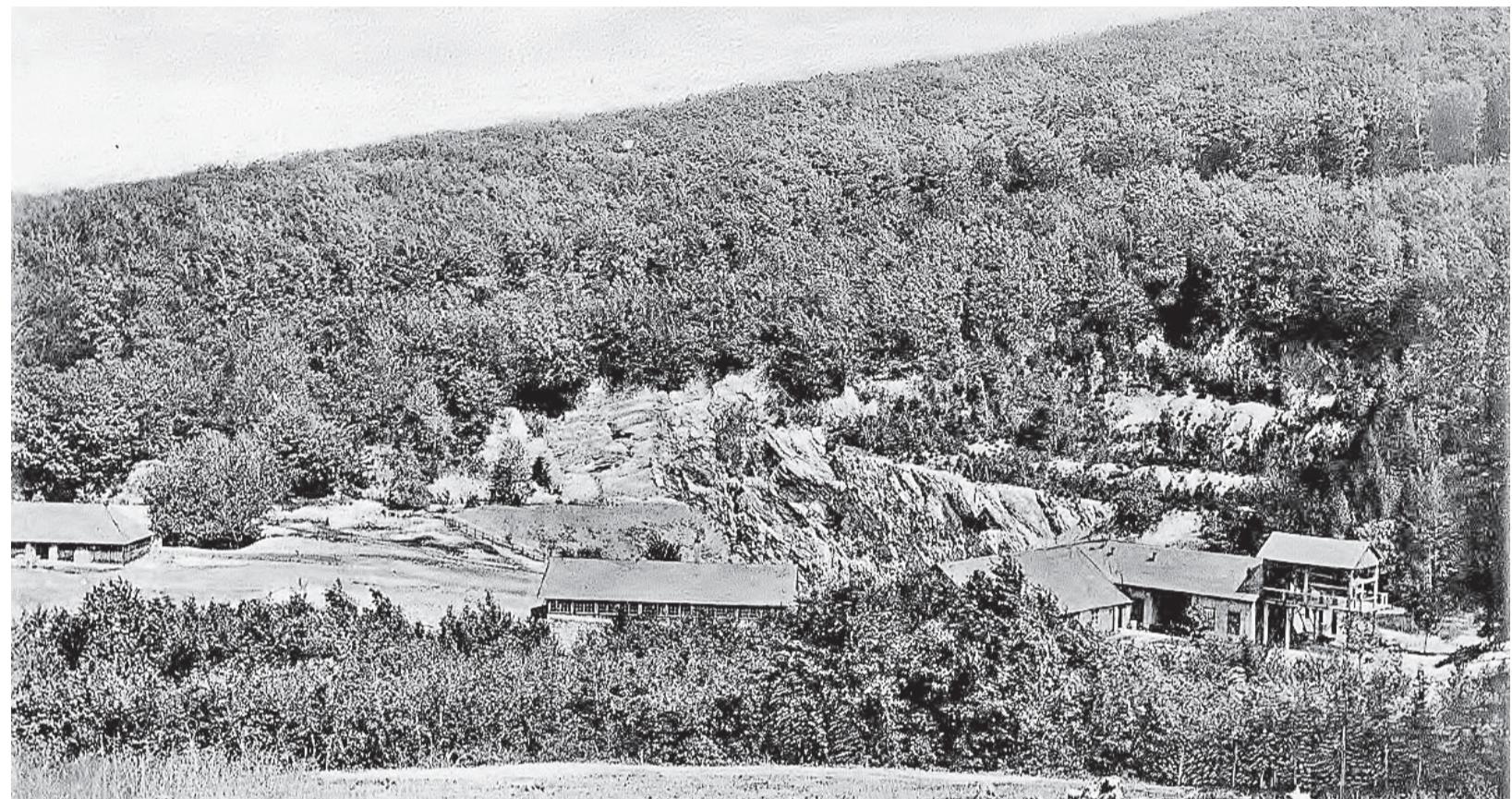

Bridlicové tabuľky z Mariánskej boli kedysi svetoznáme

Obec Marianka je nielen najstarším pútnickým miestom v bývalom Uhorsku, ale má tiež bohatú banícku história. Neúnavne ju spoznáva a sprístupňuje Spolok Permon Marianka.

MARIANKA. Mariátsku bridlicu nazývali aj „čierny mramor“, pretože vyleštením získala čiernu farbu. Výrobky z nej boli známe po celom svete a na svetovej výstave v Paríži v roku 1867 získali striebornú medailu. Z mariánskej bridlice sa vyrábali školské a obchodnécke tabuľky, ozdobné parapety, obklady, dosky pre bilardové a krajčírske stoly a iné úžitkové predmety. Slúžila aj ako stavebný materiál – strešná krytina či dlažba na nádvoria. Ešte v 20. storočí sa rozdrvená využívala v gumárenskom a gramofónovom priemysle.

O záchrane jediného zachovalého starého banského diela na ťažbu bridlice banským spôsobom na Slovensku a poznanie histórie ťažby bridlice sa už roky zasadzuje Spolok Permon Marianka. Bádateľsko-výskumnou činnosťou

• Bridlicová baňa v Mariánke na pohľadnici z roku 1910.

spolu v archívoch, knižničiach a odborných časopisoch objavili mnohé zaujímavosti.

Lokalít na ťažbu bridlice bolo v Mariánke údajne niekoľko, najznámejšou bolo okolie takzvanej

„šifrovej jamy“. Vytvárala sa postupne z pôvodného povrchového lámania bridlice.

Zvesti o množstve a kvalite mariátskej bridlice sa čoskoro rozchýrili. Odstránením

vrchných vrstiev sa narazilo na kvalitnejšiu surovинu, a tak priamo na nálezisku vybudoval v roku 1859 francúzsky finančník a podnikateľ Eugène Bontoux podnik na priemyselnú ťažbu a spravovanie bridlice. V roku 1867 sa firma zúčastnila IV. svetovej výstavy v Paríži, výrobky z „mariátskej bridlice“ na ňu získali striebornú medailu.

Pôvodne podnik vyrábal strešnú krytinu, ale neskôr ho preslávili školské písacie tabuľky. Tabuľky boli vsádzané do rámov a písalo sa na ne griflom – zahrotenou tyčinkou z tvrdšej bridlice. Biela stopa na čiernom podklade

sala dôležito čítať a ľahko zotriť mokrou hubkou alebo handričkou.

V roku 1864 sa ich denne vyrabovalo až 8000 kusov. Koncom 19. storočia začala produkcia bridlice klesať, ako stavebný materiál ju vytlačila mechanizovaná výroba kvalitnej škridlice, neskôr ľahká azbestocementová krytina a plech.

Bridlicové písacie tabuľky zas vytlačili z trhu papierové zošity, a tak začiatkom I. svetovej vojny po viac ako polstoročnej prevádzke éra slávneho podniku skončila.

Oblast ťažby po zániku podniku dlhé roky pustla a významná banská lokalita takmer zanikla. Spolok Permon Marianka sa od

svojho vzniku v roku 2006 zasadzuje o to, aby úplne nezanikla.

Ako zistili, podzemie za treťou kaplnkou v údolí je vlastne staré podzemné banské dielo asi zo 17. storočia. Je to vodou zatopená bridlicová baňa objavená v roku 2005, keď sa čistila pivnica, ktorá je nad šachtou do podzemia. Tam, v hĺbke asi osem metrov, sa rozprestierajú komory, kde sa ťažila bridlica. Spodná voda ich pravidelne zaplavuje, a tak ich zachovala. Spolok spoločne s obcou zriadili banskú miniexpozíciu, má len 12 m² a publikovali o tom aj Veľkú knihu o mariánskej bridlici.

(VJU, archív MY)

• Banská miníexpozícia venovaná ťažbe bridlice v Mariánke.

Foto: archív Spolku Permon®

Záhorská Bystrica, Československých tankistov 1
0914 113 117

ŠTRK - PIÉSOK
MAKADAM
OKRASNÉ KAMENE

TP2130602043

**RÝCHLY
INTERNET**

Rýchlosť až do 150 Mbps

už od
4,90€
mesačne

RADIOLAN
INTERNET TELEVÍZIA TELEFÓN

www.radiolan.sk

02/3300 4000

office@radiolan.sk

TP21630105049